

Csöngői regülés

A Magyar Népzene Tára Kodály Zoltán 1935. évi lejegyzésében, Bárdossy Kálmán és Weöres Sándor 1939-es kiegészítésével közli a csöngői regülés egyik változatát (II. kötet 837. sz.). Öt regülő csoport szokta járni a falut Szilveszter este és kis eltérésekkel mondják a nagyjából azonos szöveget.

Molnár Dezső nyug. cellödömölki zenetanár nemrégiben küldte el 1937-ben gyűjtött változatát, amely érdekesen egészíti ki a Népzene Tárában közölt korábbi-későbbi formát. Bizonyos részletekben ugyanis ez a gazdagabb: megvan benne a bőségekívánás-sorozat, a párosítás „összепөndörítө”-szakasza és a „ha nem adnak szalonnát...”-strófa; — Kodály-Bárdossy-Weöres változata viszont más mozzanatokkal teljesebb: abban a regülők „hajdina köntös, retek bocskor, répahéj talp, krumpli sarok, nyírfakéreg és nyírfanadrág” öltözetéről is szó esik. Zenei különbség csak annyiban van, hogy Molnár Dezső legényei nem csapják a tulajdonképpeni regüléshez a „Gyere ki, rózsám, gyere ki” műdalszármazékot. Az alapidallam egy és ugyanaz, s arra figyelmeztet, hogy jónéhány szokásdallam változatlanul hangzott évszázadokon keresztül egy-egy falun belül.

A regülést hagyományosan csengő-bongó, zúgó-zörgő hangkeltő-eszközökkel kísérték. A csöngőiek például láncosbottal, csengővel és „regü”nek nevezett höppögetővel (tejesfazékra húzott és kifeszített disznóhólyag, amelybe cirokszárat állítanak, s azt nedvesre köpött markukkal ritmikusan brummogtatják).

A regülést, ezt a téli napfordulóhoz kötődő ősi, pogánykori szokást kilenc évszázad óta Karácsony és Újév között gyakorolják Dunántúl nyugati és délnyugati részén, meg néhány udvarhelyszéki faluban. A Magyar Népzene Tára 1953-as megjelenése óta több tucat újabb adattal gyarapodott a gyűjtés.

Olsvai Imre

Csöngői Regülés /1937-ben gyűjtötte: Molnár Dezső/

Amott kelet - ke-zik egy sebés fo-lyó-víz, azt körül-

vé-szi szíp zűöd pá-zsit, azon legel-tet - nek

csoda-fiju - szar-vast, csoda-fiju-szarvesnak e-zer á-ga

bo - ga, száz mi-se-gyér-tya gyú-ladván gyullad-jon,

a - ludván a-lugyon, Sej, regü rej-tém, regü rej-

tém. Regülöm a gaz-dát, velé az asz-szo-nyát,

Sej, regü rej-tém, regü-regü - regü rej - tém.

Adjon az ur- is - ten ennek a gaz - dá - nak négy szíp

ök-röt, arany i-ga-szē-get, Sej, regü rej-tém,

regü rej - tém. Az e-kē-tar-tuó-nak arany e-kē-

szar-vat, az ű-körhaj-tuón-nak arany ostor-nye - let,

Sej, regü rej-tém, neköd ej - tém. Adjon az ur-is-ten

ennek a gaz-dá - nak egy huód füő-dön száz kérészt

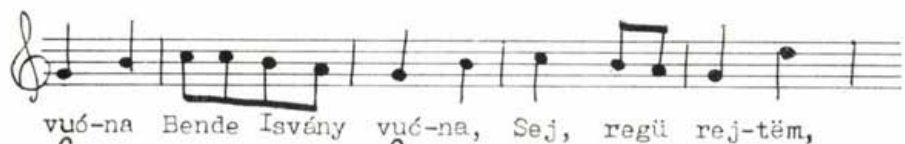
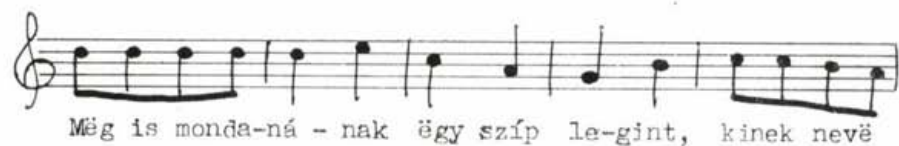
ro-zsot, egy huód füő-dön száz kérészt bu-zát,

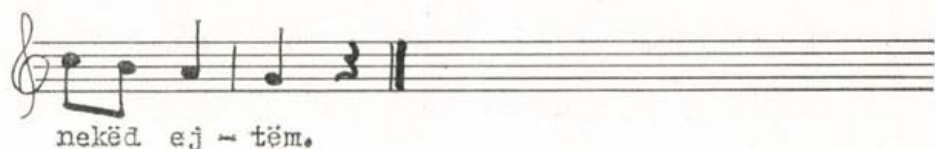
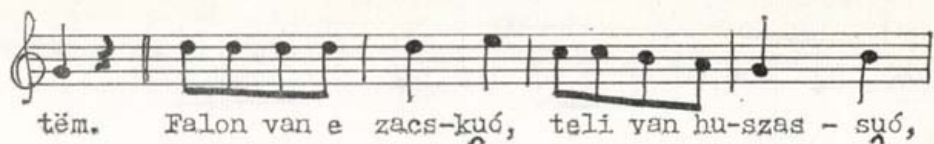
egy huód füő-dön száz kérészt ár-pát, adjon az ur-

is - ten. Adjon az ur- is-ten ennek a gazdasszon-nak

e tik a - latt száz csibe-fij-jat, e lud a - latt

száz zsiba-fij-jat, kiét szíp hi-zuót, mint a tinuó,

Busók

Busós korsó (Németh János
kerámiái